گفت‌وگوی احمد غلامی با عباس عبدی و شهاب‌الدین طباطبایی

چه کسانی از قطار دولت پیاده خواهند شد؟

عکس: حسن قاسمی‌خواه

کمتر از یک سال از عمر دولت پزشکیان می‌گذرد و شاید این مدت کوتاهی برای واکاوی و ارزیابی عملکرد یک دولت باشد. اما شرایط کشور به گونه‌ای پیش می‌رود که هیچ فرصتی برای جولگیری از خطا را نباید از دست داد. دیگر شیوه آزمون و خطا در دولت‌ها امکان‌پذیر نیست و کشور در شرایطی به سر می‌برد که هر تصمیم شتاب‌زده و غیرعقلانی می‌تواند منجر به بحرانی جدی شود. ازاین‌رو برای پیشگیری از هر خطا و اشتباه جبران‌ناپذیری، ناگزیر باید از نظرات کارشناسان و مردم در عرصه عمومی استفاده کرد. با عباس عبدی و شهاب‌الدین طباطبایی درباره عملکرد دولت در این دوره کوتاه اما پرشتاب به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

در آستانه یک‌سالگی دولت آقای پزشکیان، دیگر می‌توانیم یک ارزیابی از عملکرد آن داشته باشیم. به نظرتان این دولت در چند ماهی که ازعمرش می‌گذرد، در چه زمینه‌هایی کارآمد بوده و دلایل ناکامی در سایر زمینه‌ها را چه می‌دانید؟

عباس عبدی: برای ارزیابی یک عملکرد ابتدا باید ببینیم از چه زوایایی به بررسی موضوع می‌پردازیم. مثلا برای ارزیابی یک ماشین باید ببینیم ورودی و خروجی‌اش درباره این ماشین چیست و با چه قیمتی آن را خریده‌ایم. مثلا اگر بیکان یا پراید خریده‌ایم، نمی‌توانیم انتظار پژو یا بنز را از آن داشته باشیم. نکته بعدی این است که ببینیم این ماشین در چه جاده‌ای قرار است حرکت کند. حتی اگر بهترین ماشین را هم در جاده خاکی براند، نمی‌تواند در جاده‌ای سنگلاخ با ۱۵۰ کیلومتر سرعت پیش برود. ضمنا انتظارتان از ماشین هم مهم است. ممکن است شما با ماشین داخل شهر تردد کنید و ممکن است بخواهید در مسابقه شرکت کنید. اینها متفاوت هستند. حال دو رابطه به پرسش شما می‌کنیم سود انتخاب آقای پزشکیان در همان روز شناردهم تیر حاصل شد. اما یک موضوع را که برای مثال در بورس مهم و نمایان است نباید فراموش کنیم. قیمت بعضی شرکت‌ها در بورس انفجاری بالا می‌رود و یا هر میزان سرمایه‌گذاری ۱۰ برابر سود می‌برد. اما پس از آن و با قیمت‌های بعدی است که سود و زیان را حساب می‌کنید. یعنی حتی اگر سرمایه‌تان ۱۰ برابر هم شده باشد، انتظار دارید دیگر پایین نیاید و مثلا ۹ برابر نشود. همان روز شناردهم تیر هم گفتم که ما سودمان را بردیم و سود این بود که ریل سیاست در ایران عوض شد و به یک مسیر عادی بازگشت و این بزرگ‌ترین پیروزی بود. ضمن اینکه اساسا هزینه‌ای هم برای این کار نپرداختیم. ۲۶ روز فعالیت انتخاباتی بود. از بیستم خرداد تا پانزدهم تیر. در این مدت جز لذت سیاسی چیز دیگری نبود، نه دعوایی کردیم و نه فحشی دادیم. فعالیت سایه مدنی داشتیم. با چنین سطحی از کار دستاورد بسیار بالایی حاصل شد. اما ۱۶ تیر اتفاقی افتاد که با آن ۱۵ تیر دیگر تمام شد. درست مثل همان مثال بورس که مایکروسافت را در بورس که می‌آورید قیمتش دو، سه برابر می‌شود اما وقتی می‌خواهید سهامش را بخرید، انتظار افزایش قیمت را دارید و اگر قیمت گمه شود خرید کردید. باید ببینیم در آن انتخابات چه اتفاقی افتاد. گروهی شرکت نکردند و عمدتا به شرایطشان کل ساختار حکومت بود. حدود ۶۰ درصد دور اول شرکت نکردند. شکافی که با ساختار حکومت داشتند، مثل همان جاده‌ای است که از بر نمد در این جاده بیندازید، جواب نمی‌دهد چون این جاده سیاست سنگلاخ است. در دور دوم تا ۵۰ درصد حضور پیدا کردند. حتی می‌خواهم بگویم از اینجا به بعد به سودی داشته باشیم، اضافه‌تر از آن سود اصلی است که در همان روز حاصل شد. اما حالا ببینیم ارزیابی چیست. ارزیابی من از آقای پزشکیان به طور کلی مثبت است. حتی معتقدم به توجه به شرایطش خیلی خوب عمل کرده. این شرایط بسیار مهم است. در روز تحلیفش یک نفر را ترور کرده‌اند و قبلش جنگی درگرفته و درگیری بوده و دولت هم پس از بحران ۱۴۰۱ شکل گرفت. این بحران عمیق‌تر از آن چیزی است که ببینیم. شکافی که بین مردم و حکومت افتاده خیلی عمیق است و به این راحتی‌ها قابل ترمیم نیست. به اینها باید وضعیت اقتصادی را هم اضافه کنیم و وضعیتی که کسی به آن توجه نمی‌کند یعنی نظام اداری که در آن سه سال درب و داغان شد. در نتیجه در مورد توقف قانون حجاب خیلی موافق عمل کرده است. مسئله بعدی تلویزیون است که عملکرد دوری از این دایره کامل ناموفق بوده و شاید توضیحش این باشد که تلویزیون در اختیار ما نیست، اما واقعیت این است که ما نمی‌توانیم ماشینی را بیاوریم و بگوییم مسئولیت بنزینش با دیگری است. بنزین تزریقه که ماشین راه نمی‌رود. به نظرم این مسئله‌ای است که آقای پزشکیان باید در چارچوب دولای حق کند، با این رسانه به تجریش نمی‌رود. با تلویزیون نمی‌شود مسائل مملکت را حل کرد و به لحاظ امنیتی خیلی خطرناک است. در مورد مسئله سیاست خارجی معتقدم تا اینجا موفق بوده و اهمیتش در این است که خودش خیلی وسط نمی‌آید و قهرمان‌سازی نمی‌کند. کار را به کل سیستم سپرده و می‌بینید که برای نظام مبدل‌ذا قضیه است. ویژه خارجه‌اش هم خیلی عمل می‌کند و به‌هم‌چوبه‌ای نمی‌کند که خاجه‌ها برای خودشان بزندی ساختند. کاری که متاسفانه در دولت روحانی هم وزیر خارجه و هم خود آقای روحانی انجام دادند و باز هم گفته می‌شد استاد وجود بسیار بالایی حاصل شد. اما ۱۶ تیر اتفاقی افتاد که با آن ۱۵ تیر دیگر تمام شد. درست مثل همان مثال بورس که مایکروسافت را در بورس که می‌آورید قیمتش دو، سه برابر می‌شود اما وقتی می‌خواهید سهامش را بخرید، انتظار افزایش قیمت را دارید و اگر قیمت گمه شود خرید کردید. باید ببینیم در آن انتخابات چه اتفاقی افتاد. گروهی شرکت نکردند و عمدتا به شرایطشان کل ساختار حکومت بود. حدود ۶۰ درصد دور اول شرکت نکردند. شکافی که با ساختار حکومت داشتند، مثل همان جاده‌ای است که از بر نمد در این جاده بیندازید، جواب نمی‌دهد چون این جاده سیاست سنگلاخ است. در دور دوم تا ۵۰ درصد حضور پیدا کردند. حتی می‌خواهم بگویم از اینجا به بعد به سودی داشته باشیم، اضافه‌تر از آن سود اصلی است که در همان روز حاصل شد. اما حالا ببینیم ارزیابی چیست. ارزیابی من از آقای پزشکیان به طور کلی مثبت است. حتی معتقدم به توجه به شرایطش خیلی خوب عمل کرده. این شرایط بسیار مهم است. در روز تحلیفش یک نفر را ترور کرده‌اند و قبلش جنگی درگرفته و درگیری بوده و دولت هم پس از بحران ۱۴۰۱ شکل گرفت. این بحران عمیق‌تر از آن چیزی است که ببینیم. شکافی که بین مردم و حکومت افتاده خیلی عمیق است و به این راحتی‌ها قابل ترمیم نیست. به اینها باید وضعیت اقتصادی را هم اضافه کنیم و وضعیتی که کسی به آن توجه نمی‌کند یعنی نظام اداری که در آن سه سال درب و داغان شد. در نتیجه در مورد توقف قانون حجاب خیلی موفق عمل کرده است. مسئله بعدی تلویزیون است که عملکرد دوری از این دایره کامل ناموفق بوده و شاید توضیحش این باشد که تلویزیون در اختیار ما نیست، اما واقعیت این است که ما نمی‌توانیم ماشینی را بیاوریم و بگوییم مسئولیت بنزینش با دیگری است. بنزین تزریقه که ماشین راه نمی‌رود. به نظرم این مسئله‌ای است که آقای پزشکیان باید در چارچوب دولای حق کند، با این رسانه به تجریش نمی‌رود. با تلویزیون نمی‌شود مسائل مملکت را حل کرد و به لحاظ امنیتی خیلی خطرناک است. در مورد مسئله سیاست خارجی معتقدم تا اینجا موفق بوده و اهمیتش در این است که خودش خیلی وسط نمی‌آید و قهرمان‌سازی نمی‌کند. کار را به کل سیستم سپرده و می‌بینید که برای نظام مبدل‌ذا قضیه است. وزیر